

New European Bauhaus
beautiful | sustainable | together

Новий європейський Баугауз

Нагальна житлова потреба в Україні (Проект А)

Д-р Наталія Мисак, Львів–Цюрих • Проф. д-р Філіпп Мойзер, Берлін–Харків • 7 листопада 2022 р.

Проект А: Нагальна житлова потреба (Контракт: СТ-EX2022D633135-101)

Проблема: Нагальна потреба у житлі і формування житлової кризи за відсутності інструментів та стратегічного бачення її вирішення

Ціль: Аналіз і систематизація наявних знань для підсилення сталих рішень на місцевому рівні

Цільова група: Міські ради, адміністрації територіальних громад, громадські організації, ініціативи та приватні інвестори

Проект А: Нагальна житлова потреба

Фокус 1.

Виявлення ключових проблем при забезпеченні житлом на основі досвіду місцевих адміністрацій

Онлайн-опитування

Фокус 2.

Аналіз обраних проектів житла для ВПО в Україні

Прикладні дослідження

Фокус 3.

Система забезпечення житлом для України: п'ять категорій наявного і потенційного житла

Діаграмування

1

Виявлення ключових проблем при забезпеченні житлом на основі досвіду місцевих адміністрацій

Методика: Окреслення житлової проблеми ґрунтується на основі результатів онлайн опитування, проведеного в жовтні 2022 р., в якому взяли участь адміністрації 60 об'єднаних громад (учасників мережі “Угоди мерів” [Covenant of Mayors]). Опитування стосувалось актуальної ситуації з житлом, потреб ВПО та планів громад щодо створення житла.

Приватизація в житловому секторі, що розпочалась в Україні в 1992 р., проводилась шляхом безкоштовної передачі житлових одиниць у власність громадян (орендаторів). На сьогодні приблизно 95% житлового фонду перебуває в приватній власності і тільки 5% — у державній або муніципальній. Така ситуація призвела до виникнення певної культури житлового будівництва, управління житлом та його “споживання”. Забезпечення жиллом більшою мірою залежить від ринку, а саме житло трактується як товар. Більша частина житлового фонду має помірну якість та представлена малою кількістю типологій. Органи влади усіх рівнів мають обмежений вплив на процес забезпечення житлом.

Масштаб внутрішнього переміщення населення, можна проілюструвати такою статистикою: 30% населення країни за перших пів року війни покидало свій дім.

“Ця війна спричинила найшвидше та найбільше переміщення людей в Європі з часів Другої світової війни” Оснат Лубрані, координаторка ООН з гуманітарних питань в Україні

Після повномасштабного вторгнення ситуація в житловому секторі кардинально ускладнилась та призвела до зростання нерівності в українському суспільстві. Соціально-вразлива група громадян, які не постраждали безпосередньо внаслідок війни, значно зросла у кількості.

Виник феномен, характерний для процесів внутрішнього переміщення саме в Україні: переселенець, який мігрує. 69% ВПО планують повернутись до своїх рідних міст і тільки 11% планують інтегруватись до громад, які їх приймають (джерело: Міжнародна організація з міграції [IOM], 28 вересня 2022 р.), а значна частина біженців вже повернулась до України з-за кордону. Перелічені процеси формують необхідність диверсифікації житлового сектору, а також – створення гнучкого фонду соціального житла, який міг би допомогти задовільнити потребу ВПО та інших вразливих груп населення у тривалій перспективі.

У липні Національна рада з відновлення України від наслідків війни опублікувала План, який містить коротко-, середньо- та довгострокові стратегії, які мають допомогти повною мірою вирішити житлове питання до 2032 р.

На сьогодні потрібне більш чітке розуміння, хто є і може стати ключовими дієвцями у процесі забезпечення житлом, що входить у їх сферу відповідальності, якими є можливі джерела фінансування і моделі реалізації.

Незалежні громадські ініціативи та місцеві активісти першими відреагували на кризу, що склалась, в результаті чого почали формуватись нові моделі надання прихистку та житла.

Водночас, у секторі комерційного житлового будівництва і досі спостерігається певна інерція, слідування довоєнним тенденціям. За браком часу та інструментів, більшість рішень на локальних рівнях ухвалювались для вирішення нагальних проблем без врахування довготривалої перспективи.

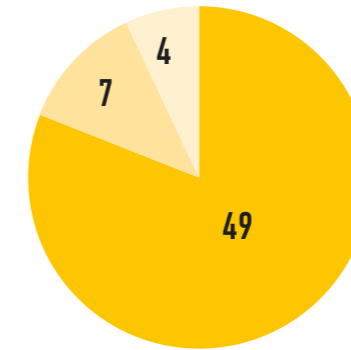
Поряд з державою як інституцією, яка відповідальна за забезпечення ВПО житлом, надзвичайно важливо переосмислити роль дієвців на місцевому рівні — передусім адміністрацій територіальних громад та муніципалітетів, які, окрім вирішення нагальних проблем, потенційно можуть зробити житло доступним та сприяти створенню нових некомерційних типів житла, а відтак, створювати дискурс, в якому житло буде розглядатись як право людини, а не як товар. Поряд з цим, необхідним є дослідження потреб і можливостей ВПО у кожному окремому місті і громаді.

Аналіз онлайн опитування щодо актуальної ситуації з житлом*, проведеного серед адміністрацій об'єднаних територіальних громад**

* проведене 4-12 жовтня 2022 р.

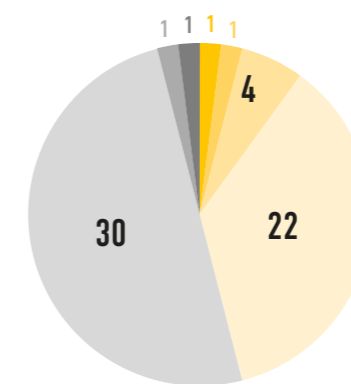
** респонденти: 60 об'єднаних територіальних громад

ТИПИ ГРОМАД, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОПИТУВАННІ

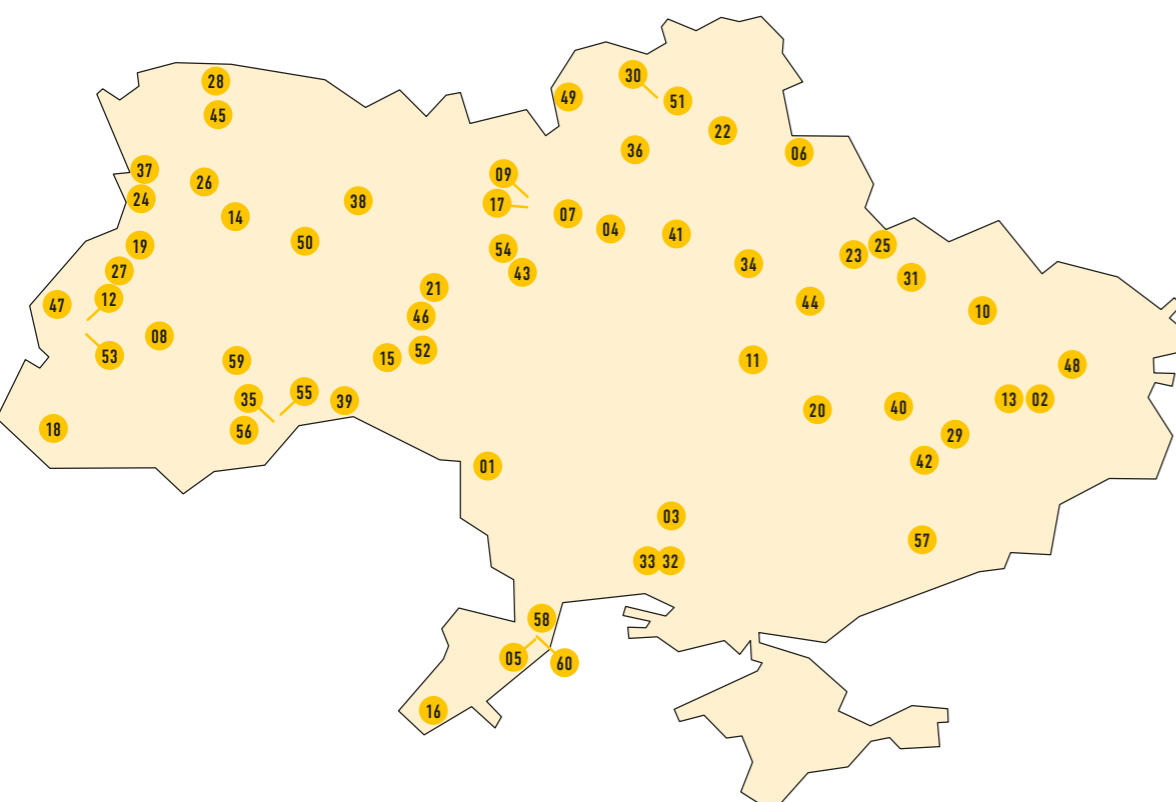
■ Міські громади
■ Селищні громади
■ Сільські громади

НАСЕЛЕННЯ ГРОМАД, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОПИТУВАННІ

■ More than 1 mln
■ 500 000 - 1 mln
■ 250 000 - 500 000
■ 50 000 - 250 000
■ 10 000 - 50 000
■ 5 000 - 10 000

01	Балтська ТГ	31	Мереф'янська ТГ
02	Бахмутська ТГ	32	Миколаївська ТГ
03	Баштанська ТГ	33	Миколаївська МР
04	Березанська ТГ	34	Миргородська ТГ
05	Білгород-Дністровська ТГ	35	Недобоївська ТГ
06	Білопільська ТГ	36	Ніжинська ТГ
07	Броварська ТГ	37	Нововолинська ТГ
08	Бурштинська ТГ	38	Новоград-Волинська ТГ
09	Бучанська ТГ	39	Новодністровська ТГ
10	Вишнева ТГ	40	Павлоградська ТГ
11	Горішньоплавнівська ТГ	41	Пирятинська ТГ
12	Дрогобицька ТГ	42	Покровська ТГ
13	Дружківська ТГ	43	Пологівська ТГ
14	Дубенська ТГ	44	Полтавська ТГ
15	Жмеринська ТГ	45	Прилісненська ТГ
16	Ізмаїльська ТГ	46	Прилуцька ТГ
17	Ірпінська ТГ	47	Самбірська ТГ
18	Іршавська ТГ	48	Северодонецька ТГ
19	Кам'янка-Бузька ТГ	49	Славутицька ТГ
20	Кам'янська ТГ	50	Славутська ТГ
21	Козятинська ТГ	51	Сосницька ТГ
22	Конотопська ТГ	52	Тростянецька ТГ
23	Краснокутська ТГ	53	Трускавецька ТГ
24	Литовезька ТГ	54	Фастівська ТГ
25	Лозівська ТГ	55	Хотинська МР
26	Луцька ТГ	56	Чернівецька ТГ
27	Львівська ТГ	57	Чернігівська ТГ
28	Любешівська ТГ	58	Чорноморська ТГ
29	Межівська ТГ	59	Чортківська ТГ
30	Менська ТГ	60	Шабівська ТГ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ГРОМАДИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОПИТУВАННІ

МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ ВПО В ГРОМАДАХ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОПИТУВАННІ

ВНУТРІШНЯ МІГРАЦІЯ В ГРОМАДАХ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОПИТУВАННІ

ДУМКА ГРОМАД, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ОПИТУВАННІ, ПРО АКТУАЛЬНУ СИТУАЦІЮ З ЖИТЛОМ

ПРИЧИНИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НОВОГО ТА ПОКРАЩЕННЯ НАЯВНОГО ЖИТЛА У ГРОМАДАХ

НОВІ ТИПИ ЖИТЛА, ЯКІ З'ЯВИЛИСЬ В ГРОМАДАХ З ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

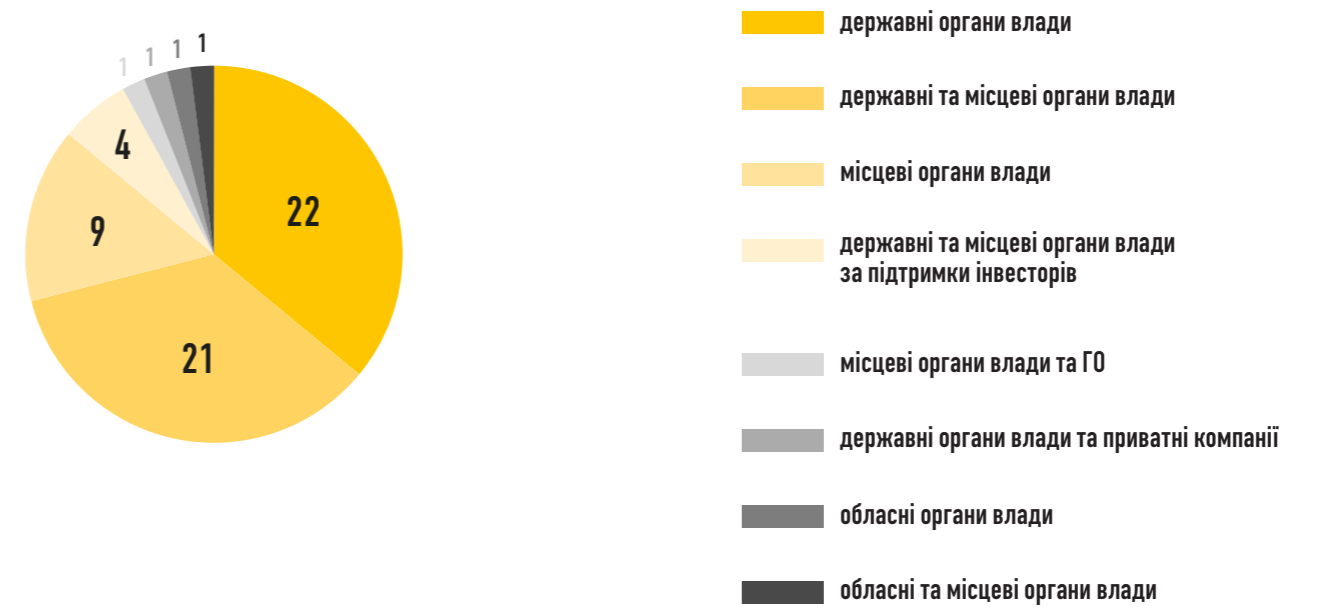
ЗАЛУЧЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ГРОМАДИ У ПРОЕКТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ЖИТЛОВИМ ПИТАННЯМ З ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

ЧИ ПЛАНУЮТЬ ГРОМАДИ БУДУВАТИ КОМУНАЛЬНЕ ЖИТЛО?

ХТО, НА ДУМКУ АДМІНІСТРАЦІЙ ГРОМАД, МОЖЕ НАЙЕФЕКТИВНІШИМ ЧИНОМ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ВСІ КАТЕГОРІЇ НАСЕЛЕННЯ ЖИТЛОМ У СИТУАЦІЇ, ЩО СКЛАЛАСЬ?

Висновки

1. Майже в усіх громадах існує потреба у створенні житла та/або покращенні наявного житлового фонду для потреб ВПО та місцевих мешканців.

2. Після повномасштабного вторгнення з'явилися нові тенденції і житлові моделі за участі місцевих органів влади, приватного бізнесу, ГО та ініціатив.

3. Переобладнання громадських та житлових будинків під тимчасове житло — це найбільш поширений підхід. У реалізації такого типу житла найчастіше беруть участь місцеві органи влади. У багатьох громадах відбувається приватне будівництво. Багато громад розглядають можливість створення контейнерних містечок.

4. Спільного розуміння того, хто несе відповідальність за забезпечення житлом ВПО не існує. Водночас, адміністрації громад все частіше проявляють ініціативу, розуміючи себе як ключових дієвців.

5. Адміністрації громад застосовують різні підходи для подолання житлової кризи, тому важливо обмінюватись досвідом та інформацією про наявні можливості та партнерства.

6. Тільки в поодиноких об'єднаних громадах керівництво має житлову стратегію або бачення. Здебільшого, робота ґрунтується на швидких рішеннях і кількісних показниках, без створення довготривалих візій.

7. Значна частина громад обмірковує можливість створення комунального житла. Натомість, ті громади, які не розглядають такої перспективи, обґрунтовують це браком фінансування. Тому спільне зусилля має бути також спрямоване на пошук дієвих моделей фінансування і менеджменту.

8. Необхідно зрозуміти, які саме житлові типології і моделі задовольняють нагальну потребу в житлі, та як це вписати до ширшої житлової системи України.

9. Проекти, які були реалізовані з початку повномасштабного вторгнення, охоплюють широку групу типологій і молей, а, відтак, можуть стати хорошою точкою для вирішення як нагальних потреб, так і формування довготривалих стратегій.

2

Аналіз обраних проектів житла для ВПО в Україні

Методика: Аналіз житлових проектів допоміг сформувати категорії житла, які виникли в Україні з початку повномасштабної війни. У фокусі 2 представлені проекти, що мають риси, які вигідно вирізняють їх з-поміж інших, або ж ці проекти містять ризики, які варто попередити. Більшість об'єктів ми відвідали під час проведення польових досліджень в серпні та жовтні.

Приклад #1

Притулок у харківському метро

Станції метро в Харкові були спроектовані як можливі захисні споруди. Вони виконували цю функцію, а також слугували тимчасовим житлом впродовж перших трьох місяців повномасштабної війни. Притулок функціонував завдяки самоорганізації, постійній підтримці активістів та наданню певної допомоги муніципалітетом.

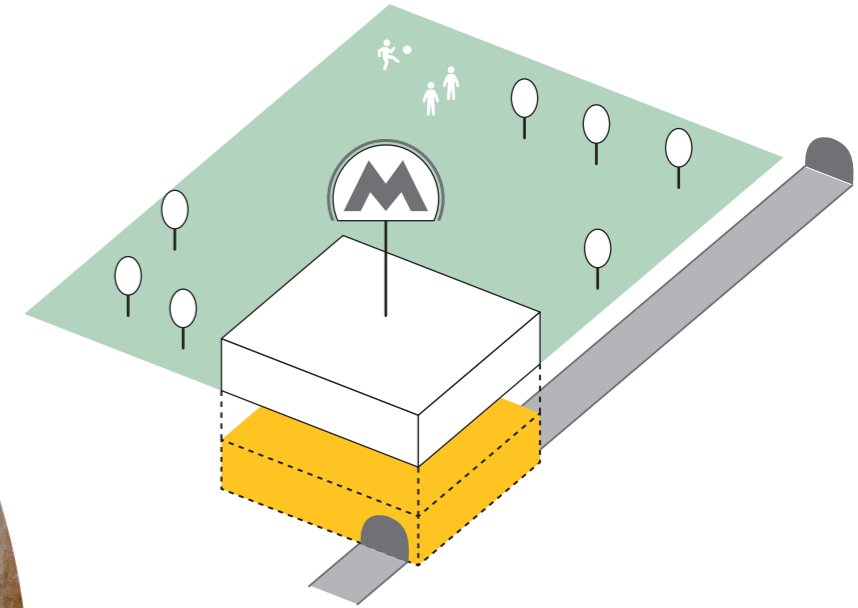
Розташування: метрополітен Харкова

Період: 3 місяці (лютий—травень 2022 р.), деякі станції продовжують використовуватись як прихисток

Місткість: невизначена

Photo: Pavlo Dorogoy

- Використання при кризовій ситуації наявного простору, який може мати функцію захисної споруди
- Використання такого типу притулку бажано обмежувати до однієї доби постійного перебування

Приклад #2

Підземний паркінг ЖК Файна Таун

Можливе використання підземного паркінгу як укриття було закладене ще на етапі проєктування житлового комплексу, який був реалізований у 2019 році.

У кінці лютого 2022 року цей простір був додатково облаштований мешканцями ЖК Файна Таун і використовувався як укриття.

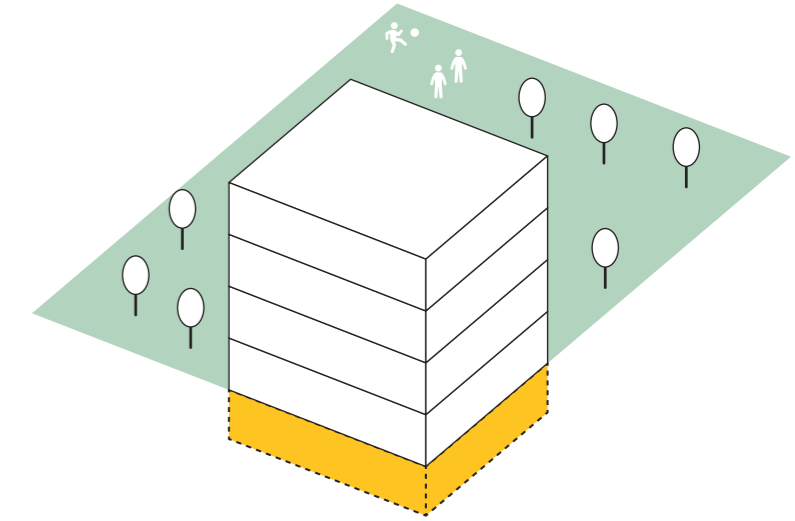
Розташування: Київ

Проект: Архіматика

Місткість: невизначена

Photo: Philipp Meuser

- Використання наявного простору, який може мати функцію захисної споруди
- Використання такого типу притулку бажано обмежувати до однієї доби постійного перебування
- Для цього випадку характерний обмежений рівень прийняття користувачами: перевагу надавали відносно безпечному простору у квартирі

Приклад #3

Притулок в Палаці спорту “Галичина”

Спортивний зал, переобладнаний під тимчасовий притулок для ВПО із застосуванням модульних конструкцій з картону, спроектованих Сігеру Баном.

Розташування: вул. Керченська, Львів

Реалізація: березень 2022 р.

Місткість: 144 особи

Співпраця: Сігеру Бан, Губерт Траммер,

“Дроздов та партнери”, “Replus

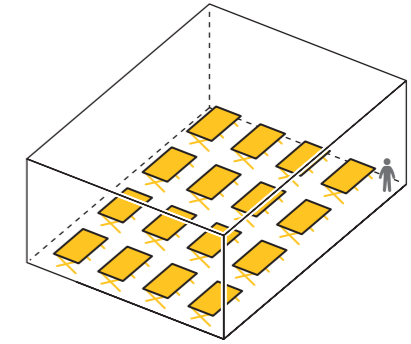
Bureau Ltd.”, “Ponomarenko Bureau”,

муніципалітет Львова, виробник модульних конструкцій Corex, Польща

Study on Housing Urgency in Ukraine

Photo: Serhii Kostianyi

- Використання наявного приміщення, яке має базову інфраструктуру
- Модульні конструкції забезпечують базовий рівень приватності
- Швидке та легке встановлення модульної конструкції
- Можливість повторного використання та переробки елементів такої конструкції

Наталія Мисак / Nataliia Mysak • Філіпп Мойзер / Philipp Meuser

Приклад #4

Легкозбірні модулі на приватних ділянках

Легкозбірні конструкції, які забезпечують тимчасовий притулок для власників зруйнованих будинків на їх власних ділянках.

Розташування: Буча

Реалізація: травень 2022 р.

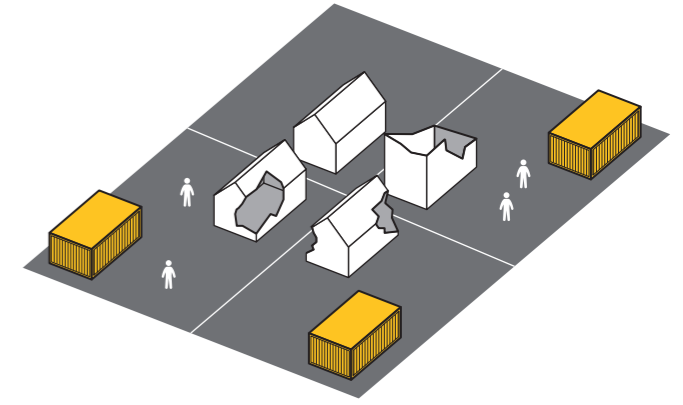
Період використання: травень 2022 р —

до початку холодного сезону

Місткість: 5 модулів для 5 родин

Співпраця: ООН та органи місцевої влади

Фінансування: ООН

- Можливість для людей, чиї будинки були зруйновані, залишатись на власних земельних ділянках та поступово власноруч відновлювати свої будинки
- За необхідності конструкції можна повторно збирати та переміщати на інші ділянки
- Монтаж конструкцій не потребує кваліфікованих спеціалістів

Приклад #5

Перше контейнерне містечко у Львові

Тимчасове контейнерне містечко для родин ВПО, котрі прибули у Львів з Київської, Сумської та Чернігівської областей

Розташування: відкритий спортивний майданчик в Стрийському парку

Співпраця: муніципалітет Львова, уряд Польщі

Реалізація: березень — квітень 2022 р.

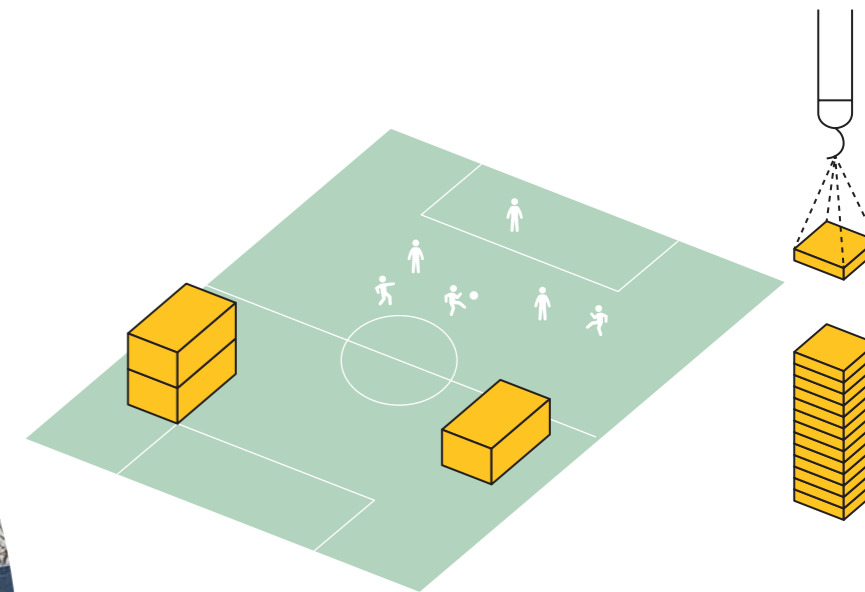
Період використання: квітень — вересень 2022 р.

Місткість: 70 контейнерів/350 осіб

Фінансування: Уряд Польщі

Photo: Nataliia Rop, NV

- Швидкий монтаж
- Помірний комфорт проживання
- Передбачалась соціальна підтримка
- Розташування поруч із центром міста у зоні відпочинку із доступом до соціальної інфраструктури
- Модульне містечко демонтували до початку холодного сезону

Приклад #6

Пілотний проект двох секцій модульного житла

Пілотний проект розроблено на основі принципу модульної системи тимчасових будинків для ВПО, яка має різні конфігурації житлових та нежитлових одиниць.

Місце розташування: район міста Бучі

Передбачуваний період будівництва:

3 місяці

Передбачуваний період експлуатації:

18 місяців

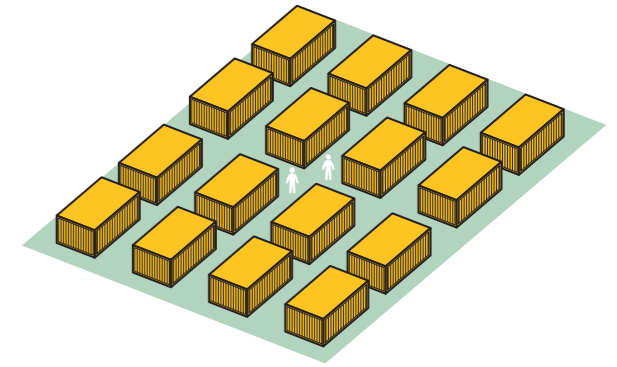
Місткість: 15 родин

Проект: Balbek bureau

Вартість: 990 тис. дол. США

Фінансування: відкритий збір коштів

Study on Housing Urgency in Ukraine

- Потребує додаткового містопланувального аналізу для вибору локації, правильного масштабу, способу інтеграції у соціальну інфраструктуру
- Передбачає співрацю з локальними виробниками
- Швидкий монтаж і демонтаж
- Модулі передбачають можливість повторного використання, перейдуть у власність громади

Наталія Мисак / Nataliia Mysak • Філіпп Мойзер / Philipp Meuser

Приклад #7

Переобладнання гуртожитку в м. Івано-Франківськ

Переобладнання гуртожитку, який

пустував впродовж п'яти років

Розташування: вул. Степана Бандери,

Івано-Франківськ

Реалізація: 6 тижнів

(травень—липень 2022 р.)

Період використання: до 4 років

Місткість: 170 осіб, 24 кімнати

Співпраця: CO-NATY, ініціатива Другий дім "ІФ", муніципалітет та ін.

Проект: CO-NATY

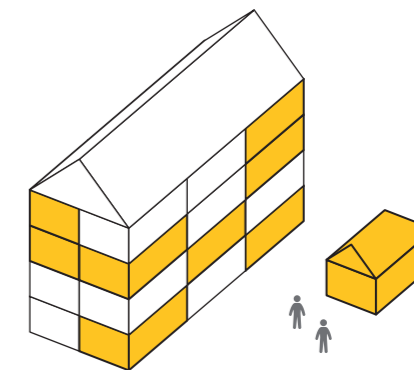
Вартість: 140 тис. дол. США

Фінансування: IM Swedish Development

Partner, MitOst, Raumpioniere, Danish

Refugee Council, індивідуальні внески.

Study on Housing Urgency in Ukraine

- Повторне використання будівлі
- Участь більш, ніж 100 волонтерів, серед яких – ВПО і потенційні мешканці
- Формування спільноти під час облаштування простору
- Залучення місцевих виробників та підрядників
- Можливість розробити на основі цього проекту модель муніципального житла

Наталія Мисак / Nataliia Mysak • Філіпп Мойзер / Philipp Meuser

Приклад #8

Центр “Незламні матусі” у Львові

Тимчасове житло для внутрішньо переміщених вагітних жінок та жінок з дітьми

Розташування: вул. Надджерельна

Ініціатива: муніципалітет Львова

Період будівництва: 3 місяці (травень – липень 2022 р.)

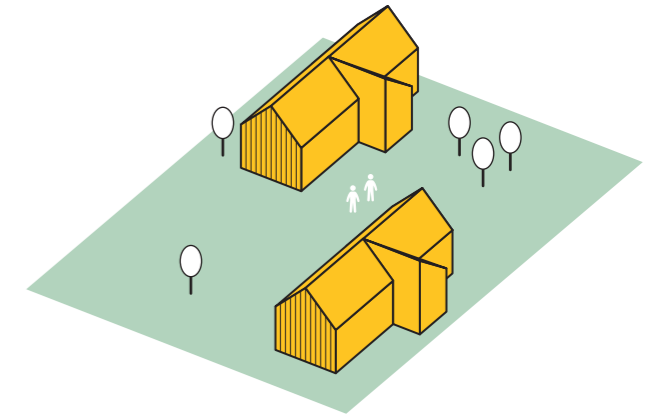
Період проживання: до 6 місяців для одної родини

Місткість: 104 особи

Проект: Sulyk Architects

Вартість: 850 дол. США за м²

Фінансування: Міжнародний комітет Червоного Хреста

- Цільовий дизайн та планування для конкретної групи ВПО
- Парк як об'єднуючий елемент
- Розташування у комфортному районі міста
- Можливість зміни функції
- Можливість реалізації проєкту в інших місцях
- Сучасний дизайн із застосуванням простої технології будівництва з деревини

Приклад #9

Переобладнання старої ферми

Проект реалізовується за принципом “збудуй сам” і технологією каркасного будівництва з конопляним утеплювачем для ВПО, які перебувають в притулку у Моршині.

Розташування: село Горішне

Співпраця: приватна ініціатива за участі виробника будівельних матеріалів Hempire та майбутніх мешканців

Реалізація: серпень 2022 – весна 2023

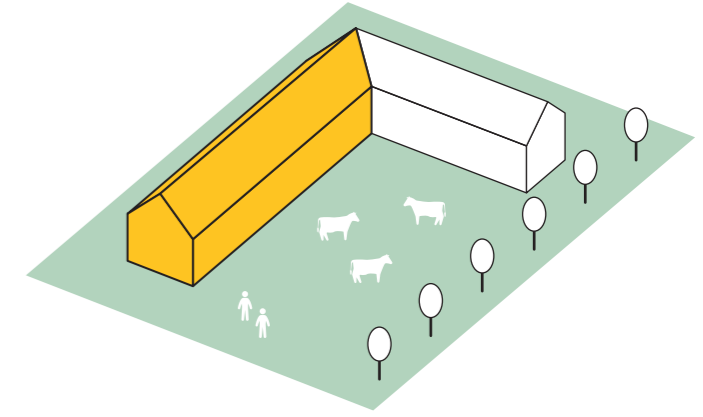
Місткість: 30 кімнат

Вартість: 350 доларів США за м²

Фінансування: міжнародні спонсори, відкритий збір коштів

Photo: Philipp Meuser

- залучення майбутніх мешканців сприяє створенню спільноти та знижує вартість будівництва
- застосування циркулярних матеріалів та методів будівництва
- розташування в сільській місцевості надає можливість займатись фермерством та частково забезпечувати потреби спільноти

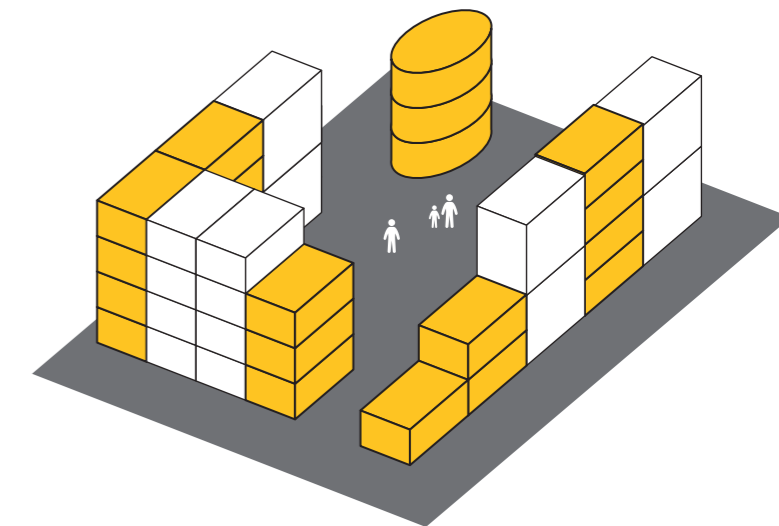
Приклад #10

Розроблення моделі доступного житла для Вінниці

Метою робочої групи, створеної в серпні 2022 р., є розроблення локальної моделі доступного житла, враховуючи потреби усіх категорій населення міста, включно із ВПО, у сталий спосіб. Проєкт враховує попередній досвід створення муніципального житла, яке почалось з 2006 р. (фото: будинок із муніципальним житлом, 2022 р).
Робоча група: муніципалітет, комунальні підприємства Агенція просторового розвитку та Інститут розвитку міст у співпраці з IBA'27, GIZ, Cedoss, CANactions, Урбанина та ін.

Photo: Nataliia Mysak

- Наявність постійної робочої групи, яка містить компетенції у багатьох необхідних галузях
- Наявність досвіду створення муніципального житла
- Розробка контекстуальної моделі житлової системи
- Міжнародна співпраця

3

Система забезпечення житлом для України: п'ять категорій наявного і потенційного житла

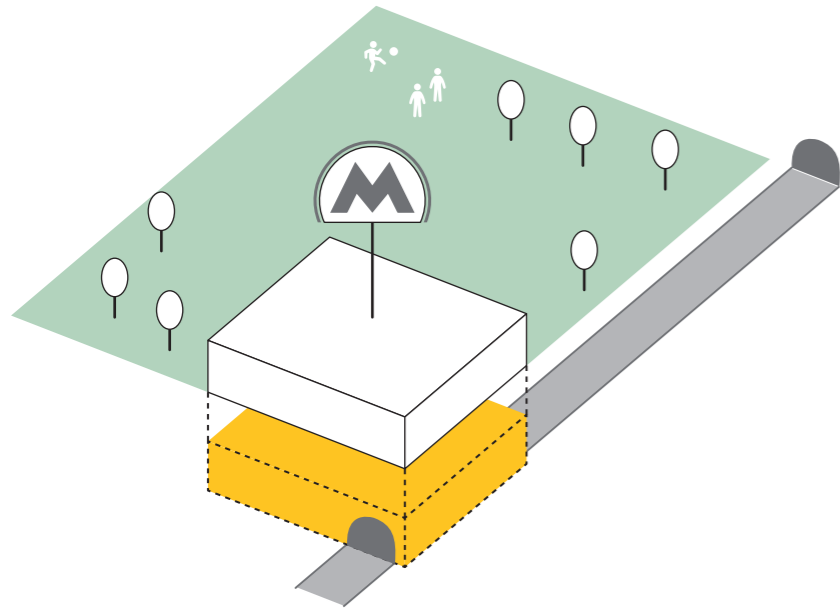
Методика: Аналіз житлових проектів за допомогою використання діаграм допоміг нам виділити п'ять категорій житла. Ці категорії можна скласти у єдину систему житла для України, що сприятиме формуванню її локальних ітерацій місцевими зацікавленими сторонами для їхніх громад чи міст.

Категорія 1: моделі укриттів	<i>простори на випадок надзвичайної ситуації</i>
Категорія 2: моделі кризового житла	<i>резервне модульне або контейнерне житло</i>
Категорія 3: моделі нагального житла	<i>ухвалені проекти та тендерна документація</i>
Категорія 4: пришвидшені житлові моделі	<i>типові проекти для швидкого узгодження</i>
Категорія 5: стандартні житлові моделі	<i>ринкоорієнтовані типології</i>
Довгострокова житлова стратегія “Україна 2050”	<i>довгострокова перспектива</i>

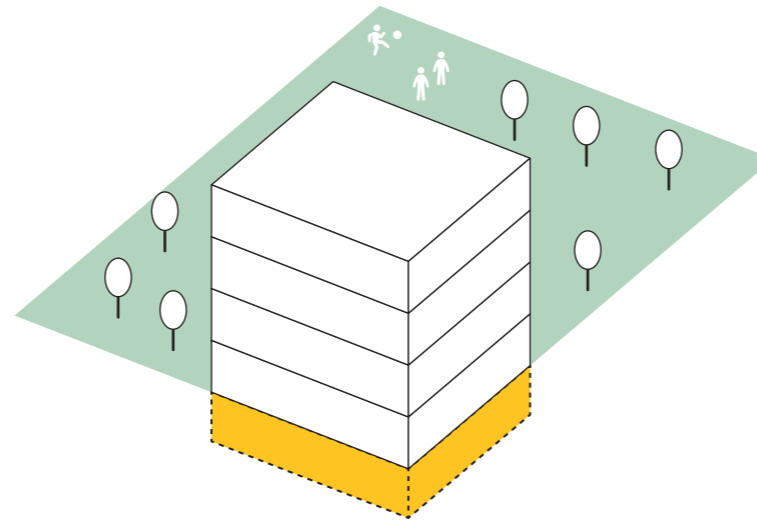

Категорія 1: моделі укриттів

простори на випадок надзвичайної ситуації

Станції метро

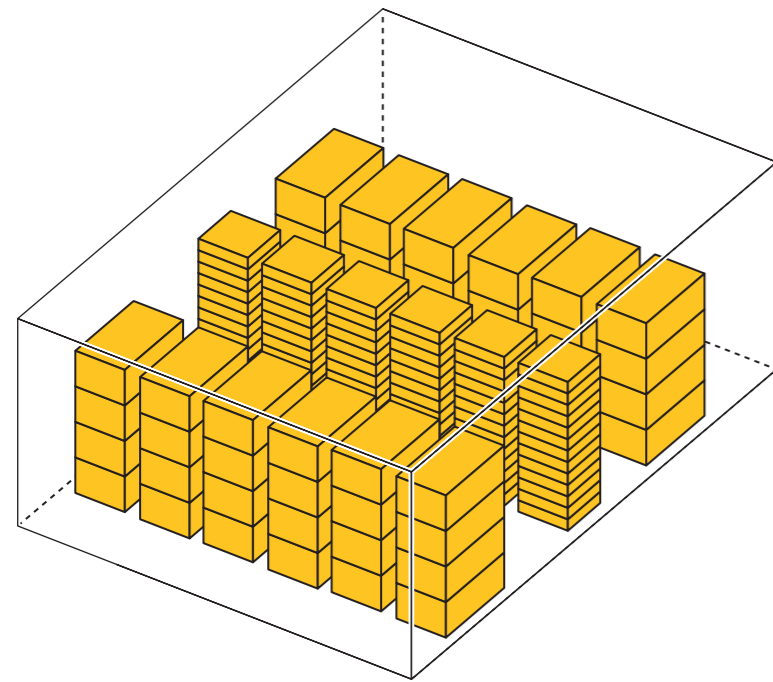
Підвали житлових будинків

Приміщення в громадських будівлях

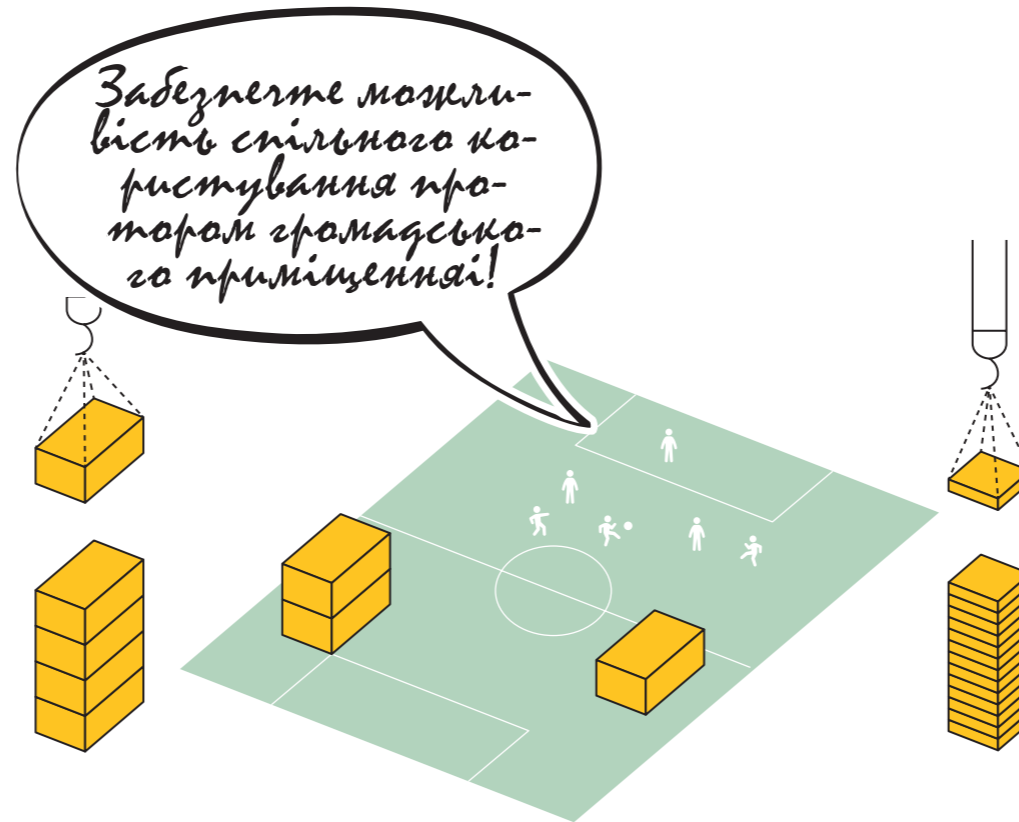
Категорія 2: моделі кризового житла

резервне модульне або контейнерне житло

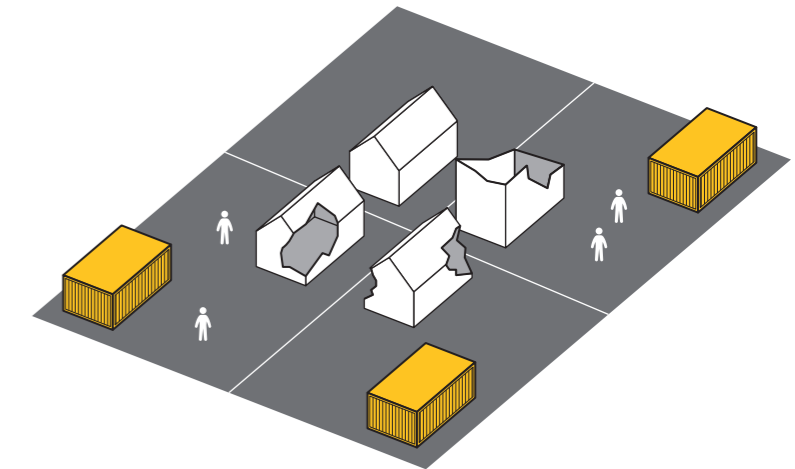

**Заздалегідь приготовані
префабриковані елементи**

Study on Housing Urgency in Ukraine

**Використання громадського
простору**

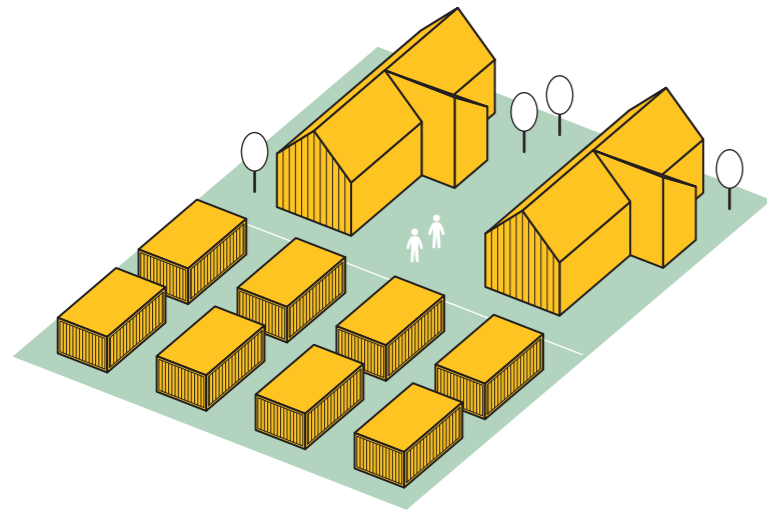

**Підтримка власників
приватних будинків**

Наталія Мисак / Nataliia Mysak • Філіпп Мойзер / Philipp Meuser

Категорія 3: моделі нагального житла

ухвалені проекти та тендерна документація

Заздалегідь ухвалені проекти та тендерна документація
(або швидка процедура надання дозволів)

Швидка трансформація наявного житлового фонду

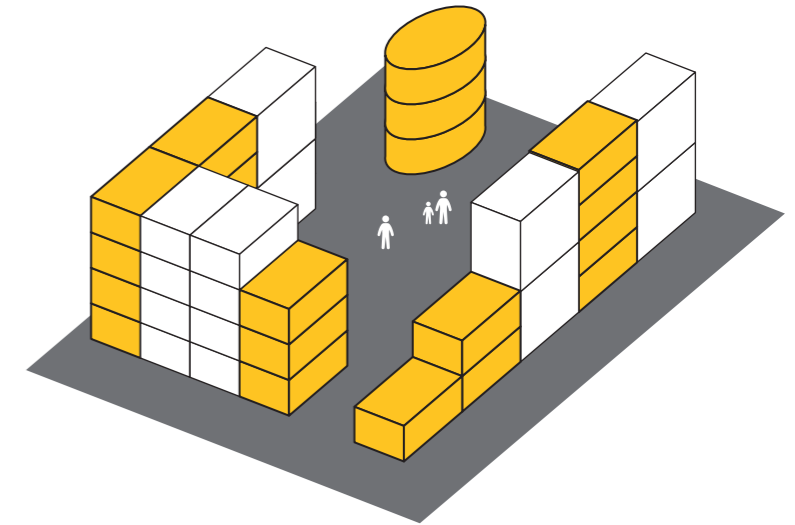
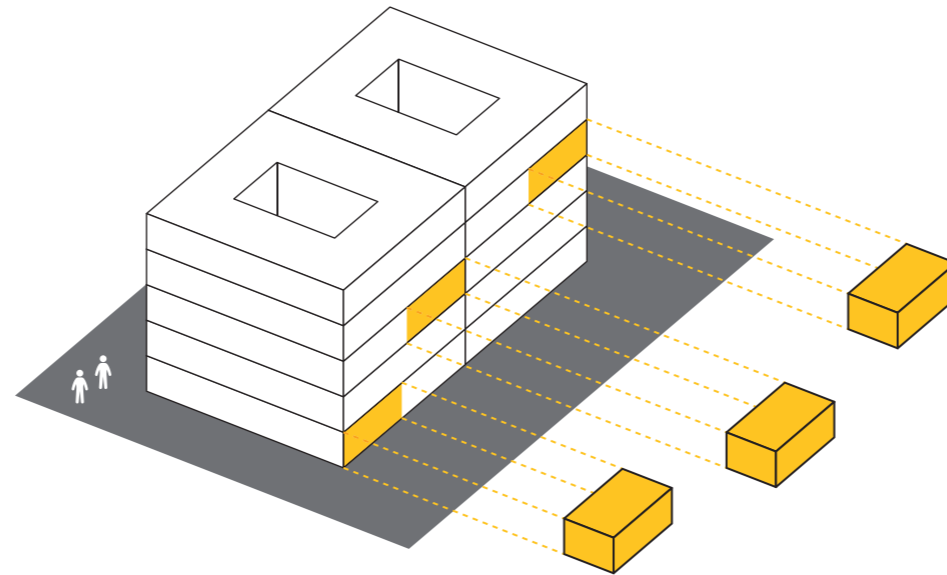

Сільський контекст

Категорія 4: пришвидшені житлові моделі

типові проекти для швидкого узгодження

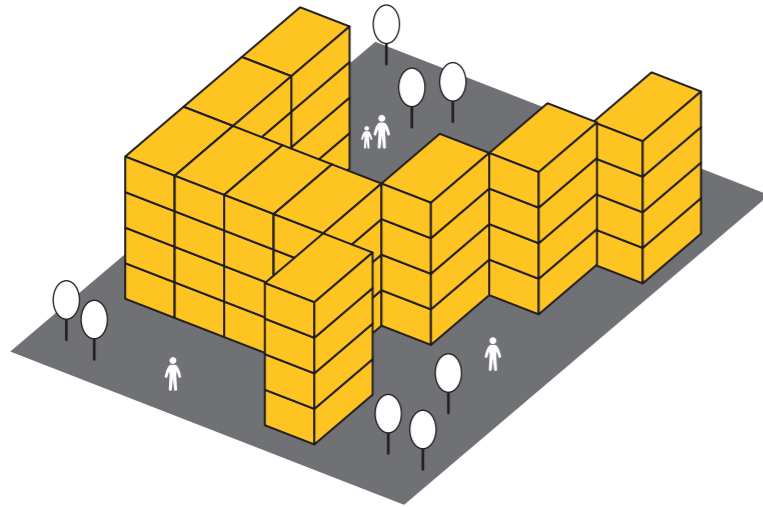

Ухвалені типології будинків

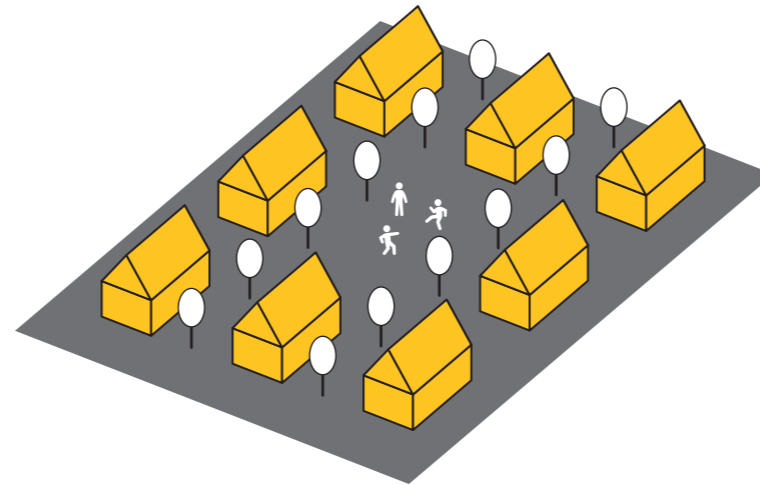
Трансформація наявного житлового фонду

Ущільнення міської тканини

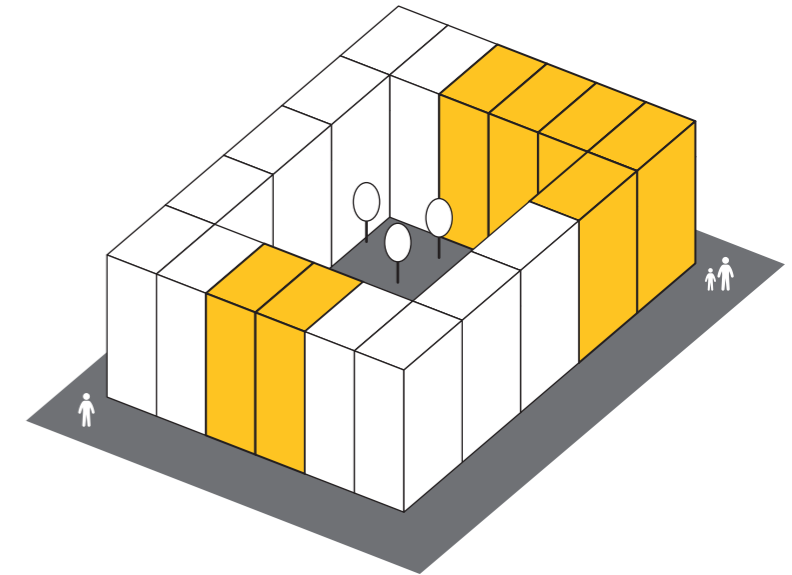
Категорія 5: стандартні житлові моделі *ринкоорієнтовані типології*

Стандартні житлові комплекси

Типології сільського житла

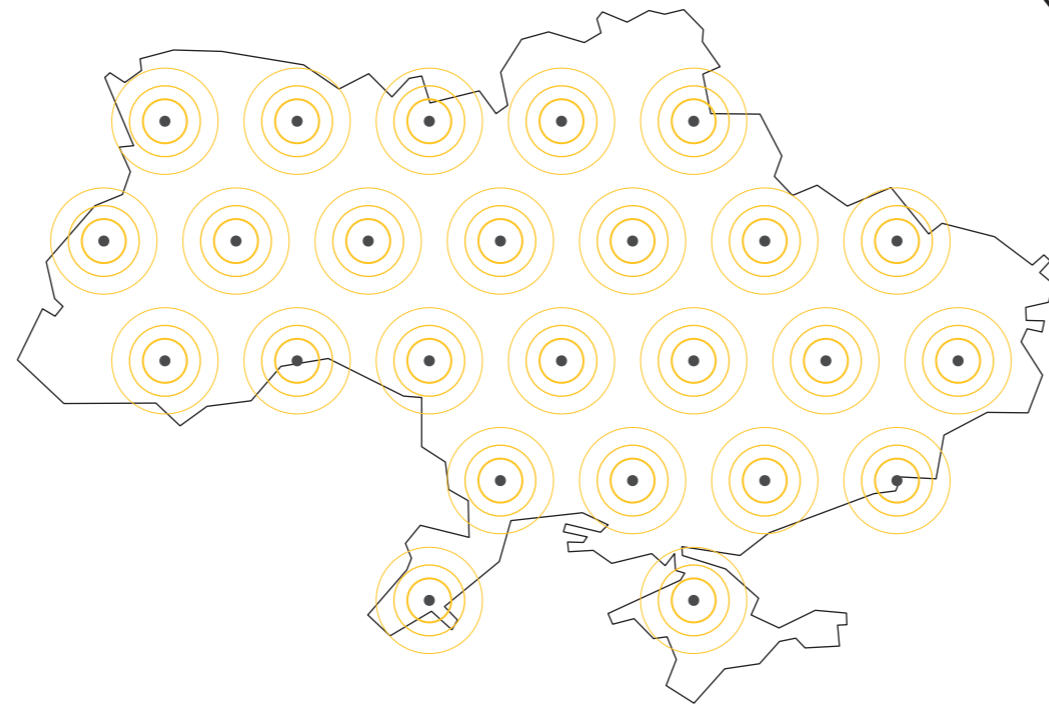

Ущільнення міської тканини

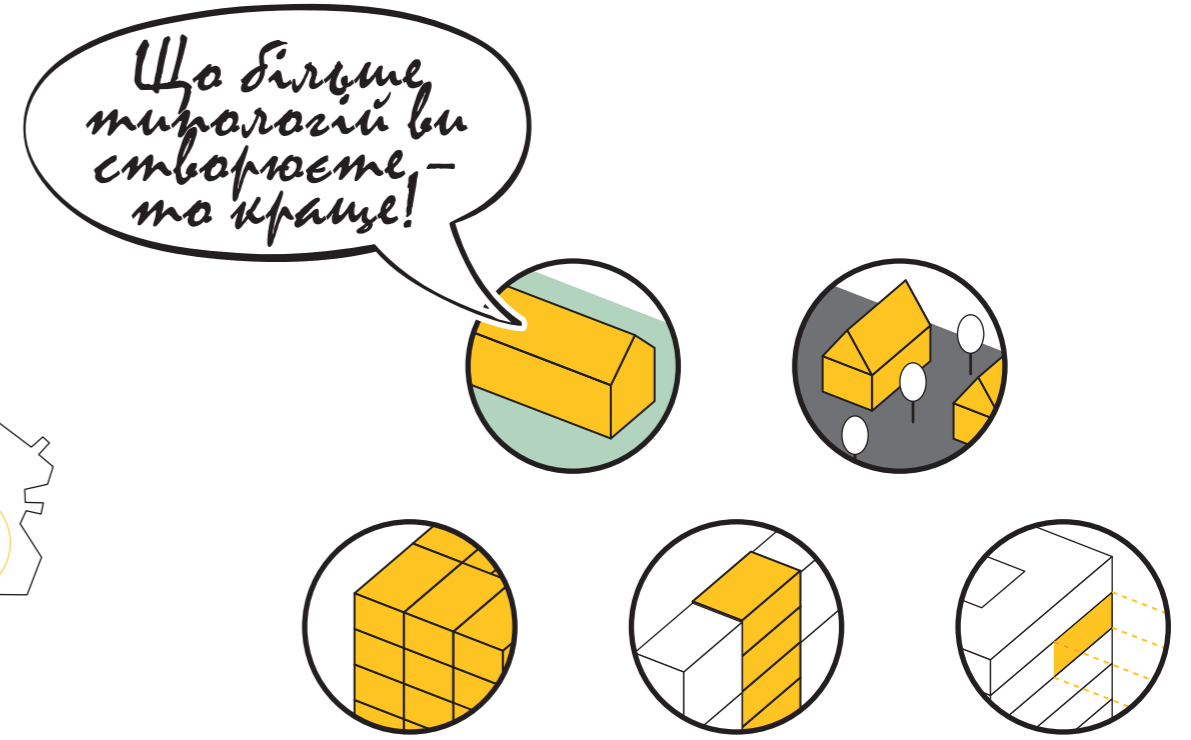
Довгострокова житлова стратегія "Україна 2050" *довгострокова перспектива*

Круглі столи

1.400+ громад

Різноманітність типологій

Висновки та напрямки подальших досліджень

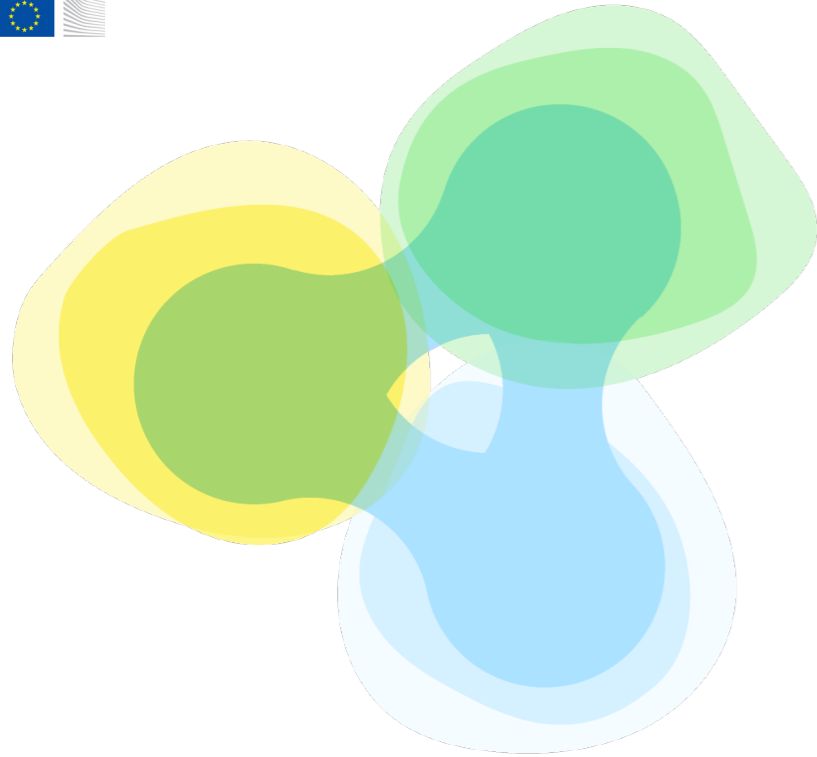
Місцеві адміністрації разом з громадськими ініціативами, приватними компаніями та міжнародними організаціями вже розробили деякі нові моделі створення нагального житла. Заразом, існує потреба у формуванні стратегічного бачення того, як забезпечити стале поєднання короткострокових та довготривалих проектів, тимчасових та постійних рішень, просторових концепцій та юридичних процедур.

Моделі створення житла, які виникли на сьогодні можуть задовольнити потреби лише дуже невеликого відсотку тих, кому воно потрібне. Відтак, вони потребують додаткового опрацювання і потенційно – масштабування.

Міжнародна співпраця залишається необхідною більшою мірою у сферах менеджменту та фінансування, для розробки стратегій безпеки та енергоефективності.

За наявності часу і необхідних ресурсів, проектам житла для ВПО характерне якісне проектування та увага до естетики, що сприяє як покращенню умов, так і підвищенню психологічного комфорту ВПО та їхній реінтеграції.

Об'єднання зацікавлених сторін в єдину мережу є кроком до створення місцевих житлових стратегій по всій Україні. Наведені п'ять категорій житла можуть допомогти розпочати такі процеси.

New European Bauhaus
beautiful | sustainable | together

Новий європейський Баугауз

Нагальна житлова потреба в Україні (Проект А)

Д-р Наталія Мисак, Львів–Цюрих • Проф. д-р Філіпп Мойзер, Берлін–Харків • 7 листопада 2022 р.